

OBSAH

ediční poznámka.....	15
úvod.....	17
prolog	
ÚZEMÍ PRAHY V PRAVĚKU.....	21
hlava první	
PRAHA KNÍŽECÍ DO ROKU 1034	
I. ZROZENÍ PRAHY.....	41
I/1 Slovanské počátky Prahy.....	41
I/2 Kníže Bořivoj.....	42
I/3 Pražské hradíště.....	44
II. POČÁTKY PRAŽSKÉHO OBCHODU	46
III. PRAHA STŘEDISKEM POLITICKÝCH UDÁLOSTÍ.....	48
III/1 Praha do roku 1000.....	48
III/2 Boleslav Chrabrý.....	49
IV. CÍRKEV	49
IV/1 Počátky pražského biskupství.....	49
IV/2 Církevní správa a první kláštery	50
hlava druhá	
PRAHA KRÁLOVSKÁ 1034 AŽ 1230	
I. OBYVATELÉ V PRAŽSKÉM PODHRADÍ.....	52
I/1 Mezi Pražským hradem a Vyšehradem.....	52
I/2 Cizinci v pražském podhradí	54
II. PRAŽSKÝ HRAD A VYŠEHRAD.....	57
III. STŘEDISKO POLITIKY A SPRÁVY.....	61
III/1 Břetislav I. a boje o Prahu	61
III/2 Počátky městského práva.....	66
IV. CÍRKEV	67
IV/1 Snaha o posílení moci církve v 11. století.....	67
IV/2 Kapitula vyšehradská	68
IV/3 Biskupství a kapitula pražská.....	71
IV/4 Kláštery a ostatní kostely.....	72
V. EKONOMIKA A DOPRAVA, SOCIÁLNÍ PROBLEMATIKA	74
V/1 Kupci a obchod	74
V/2 Týnský dvůr – Ungelt.....	75

V/3	<i>Juditin most</i>	76
V/4	<i>Zástavba a bydlení</i>	79
V/5	<i>Knížecí dvůr</i>	80
V/6	<i>Péče o potřebné</i>	80
VI.	PRAHA ROMÁNSKÁ V UMĚNÍ A KULTUŘE	81
VI/1	<i>Úvodem</i>	81
VI/2	<i>Architektura</i>	82
VI/3	<i>Sochařství</i>	85
VI/4	<i>Malířství a umělecké řemeslo</i>	85

hlava třetí

STARÉ MĚSTO A MALÁ STRANA 1230 AŽ 1278

I.	ZALOŽENÍ STARÉHO MĚSTA PRAŽSKÉHO A MALÉ STRANY	90
I/1	<i>Staré Město pražské</i>	90
I/2	<i>Havelské město</i>	91
I/3	<i>Staroměstská fortifikace</i>	91
I/4	<i>Založení a opevnění Malé Strany</i>	96
II.	PRAŽSTÍ ŽIDÉ	99
II/1	<i>Právní postavení Židů</i>	99
II/2	<i>Centra židovského osídlení a kultury</i>	99
III.	SPRÁVA A PRÁVO	101
III/1	<i>Měšťané</i>	101
III/2	<i>Pečetidla a pečeti</i>	103
IV.	ZÁPAS VÁCLAVA I. A JEHO SYNA PŘEMYSLA	103
V.	CÍRKEV	105
V/1	<i>Pražské kláštery</i>	105
V/2	<i>Farnosti a špitály</i>	105
VI.	EKONOMIKA, PRÁVO A SOCIÁLNÍ PROBLEMATIKA	107
VI/1	<i>Pražský obchod a řemesla</i>	107
VI/2	<i>Právní postavení obyvatelstva</i>	108
VI/3	<i>Zástavba a bydlení</i>	111
VI/4	<i>Katastrofy</i>	111

hlava čtvrtá

PRAŽSKÁ MĚSTA V LETECH 1278 AŽ 1333

I.	NÁSTUP VÁCLAVA II. NA TRŮN	113
I/1	<i>Braniboři a postoj měst</i>	113
I/2	<i>Návrat krále Václava</i>	113

II.	SPRÁVA A PRÁVO	114
II/1	<i>Pokus o založení radnice</i>	114
II/2	<i>Činnost městské rady</i>	115
III.	CESTA LUCEMBURKŮ KE KRÁLOVSKÉMU TRŮNU A POSTOJ MĚŠŤANŮ	116
III/1	<i>Boj o trůn</i>	116
III/2	<i>Jan Lucemburský</i>	117
III/3	<i>Povstání pražských měšťanů 1319</i>	118
IV.	CÍRKEV NA POČÁTKU 14. STOLETÍ	119
V.	EKONOMIKA A SOCIÁLNÍ PROBLEMATIKA	121
V/1	<i>Ochrana trhu</i>	121
V/2	<i>Platidla</i>	121
V/3	<i>Práva „hostí“</i>	122
V/4	<i>Sociální problematika</i>	123

hlava pátá

OD PŘÍCHODU KARLA IV. DO PRAHY DO HUSITSKÝCH BOUŘÍ 1333 AŽ 1402

I.	OBYVATELSTVO	125
I/1	<i>Obyvatelé a domy pražských měst</i>	125
I/2	<i>Židovská privilegia za Lucemburků</i>	125
I/3	<i>Postavení Němců v předhusitské Praze</i>	126
II.	SPRÁVA A PRÁVO V DOBĚ PŘEDHUSITSKÉ	127
II/1	<i>Vznik Staroměstské radnice</i>	127
II/2	<i>Staroměstská rada pod vlivem krále</i>	128
II/3	<i>Koncepce a založení Nového Města pražského</i>	130
II/4	<i>Novoměstská radnice a spojení Starého a Nového Města</i>	133
II/5	<i>Opevnění a obrana měst</i>	137
II/6	<i>Trestní právo v době předhusitské</i>	141
II/7	<i>Královský dvůr</i>	142
III.	EKONOMIKA A DOPRAVA PRAŽSKÝCH MĚST	143
III/1	<i>Sociální struktura pražských měst</i>	143
III/2	<i>Obchod v pražských městech</i>	147
III/3	<i>Mezinárodní obchod a ceny</i>	148
III/4	<i>Pražské vinice</i>	150
III/5	<i>Zásobování pražských měst vodou a požární prevence</i>	150
III/6	<i>Karlův most</i>	151
IV.	SOCIÁLNÍ POMĚRY V PRAŽSKÝCH MĚSTECH V DOBĚ PŘEDHUSITSKÉ	153
IV/1	<i>Městská chudina</i>	153
IV/2	<i>Problematika rodiny</i>	154

IV/3	<i>Bydlení v době předhusitské</i>	154
IV/4	<i>Ošacení a jídlo i pití v době gotické</i>	157
IV/5	<i>Péče o potřebné</i>	159
V.	CÍRKEVNÍ INSTITUCE	160
V/1	<i>Farní osady, kostely, kláštery a kapituly</i>	160
V/2	<i>Biskupství a arcibiskupství</i>	167
VI.	ŠKOLSTVÍ, KULTURA A UMĚNÍ V DOBĚ GOTICKÉ	171
VI/1	<i>Síť škol v předhusitské Praze</i>	171
VI/2	<i>Založení university a první období její existence</i>	171
VI/3	<i>Literární tvorba</i>	177
VI/4	<i>Architektura a výtvarné umění do příchodu Karla IV.</i>	179
VI/5	<i>Architektura a výtvarné umění doby Karla IV.</i>	182
VI/6	<i>Slavnosti a rituály</i>	195
VI/7	<i>Pražské zábavy</i>	199
VI/8	<i>Kritika církevních a společenských nešvarů</i>	200

hlava šestá

HUSITSKÁ PRAHA 1402 AŽ 1485

I.	PROJEVY SPOLEČENSKÉ KRIZE A FORMOVÁNÍ ČESKÉHO REFORMNÍHO HNUTÍ	204
I/1	<i>Pokles mezinárodního významu Prahy po roce 1400</i>	204
I/2	<i>Pokus Václava IV. o nápravu poměrů</i>	205
I/3	<i>Reformní hnutí na počátku 15. století a počátky Husovy kazatelské činnosti</i>	207
I/4	<i>Národnostní aspekt reformních snah</i>	209
II.	NÁRODNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ POMĚRY V PŘEDVEČER HUSITSKÉ REVOLUCE	212
II/1	<i>Situace na pražském levobřeží</i>	212
II/2	<i>Poměry na Novém Městě pražském</i>	214
II/3	<i>Charakter Starého Města pražského</i>	216
II/4	<i>Židé a Romové</i>	220
III.	POLITICKO-NÁBOŽENSKÝ ZÁPAS V LETECH 1409 AŽ 1419	220
III/1	<i>Dekret kutnohorský a jeho důsledky</i>	220
III/2	<i>Husův zápas a konec politické převahy staroměstských Němců</i>	225
III/3	<i>Praha jako centrum formujícího se husitství</i>	228
III/4	<i>První pražská defenestrace</i>	229
IV.	HUSITSKÁ REVOLUCE	229
IV/1	<i>Cestou vzpoury proti panovníkovi (1419–1420)</i>	229
IV/2	<i>Obrana Prahy proti první křížové výpravě (jaro – podzim 1420)</i> ..	233
IV/3	<i>Praha v čele revoluce (1421)</i>	236

IV/4	Vnitřní spory v revoluční Praze (1421–1427).....	238
IV/5	Spolupráce pražských měst s tábory a sirotky (1427–1434).....	240
IV/6	Kompaktáta a jihlavské dohody	241
V.	OD KOMPAKTÁT	
	K NÁBOŽENSKÉMU MÍRU (1436–1485).....	243
V/1	Nástup konzervativních husitů do rad pražských měst (1436–1440).....	243
V/2	Pod diktátem Pešíka z Kunvaldu a Pavla Dětřichovice (1440–1448)	245
V/3	Praha pod kontrolou Jiřího Poděbradského (1448–1458)	246
V/4	Za krále „dvojího lidu“ (1458–1471)	247
V/5	Příčiny a důsledky pražského převratu v roce 1483.....	249
VI.	VNITŘNÍ POMĚRY V HUSITSKÉ PRAZE	251
VI/1	Správa pražských měst	251
VI/2	Změny v počtu obyvatel; epidemie a zdravotní péče	254
VI/3	Důsledky revoluce v národnostní a sociální oblasti.....	256
VI/4	Obchod a řemesla	263
VII.	UMĚNÍ, VZDĚLÁNÍ A SLAVNOSTI V HUSITSKÉ PRAZE.	264
VII/1	Výtvarné umění.....	264
VII/2	Literární tvorba	266
VII/3	Pražská architektura a pražské domy.....	266
VII/4	Každodennost a svátečnost.....	268
VII/5	Vzdělanost a školství	271

hlava sedmá

PRAHA DOBY REFORMAČNÍ

I.	OD GOTIKY K RENESANCI – PŘESTAVBA MĚSTA.....	273
I/1	Pražské veduty	273
I/2	Úpravy Pražského hradu	275
I/3	Malá Strana.....	278
I/4	Staroměstský orloj.....	278
I/5	Letohrádek a Obora.....	280
I/6	Požár Malé Strany 1541.....	283
I/7	Císař Maxmilián II. a Rudolf II.	284
I/8	Hradčany dohánějí pražská města	285
I/9	Renesance na Starém Městě	286
I/10	Sakrální stavby renesanční Prahy	289
I/11	Osudy židovského ghetta	290
I/12	Výstavnost pražských domů.....	291
I/13	Stavení hospodářská a technická	292
I/14	Rozvoj pražských vodovodů	293
I/15	V ulicích přetrvává středověk.....	295

I/16	<i>Vývoj Města hory Vyšehrad</i>	296
I/17	<i>Pražské parkány a okolí města</i>	297
II.	OBYVATELÉ MĚSTA	298
II/1	<i>Počet pražských domů</i>	298
II/2	<i>Hladomory a epidemie</i>	299
II/3	<i>Sváry pražských měst</i>	299
II/4	<i>Složení pražského obyvatelstva</i>	300
II/5	<i>Pražští povaleči</i>	303
II/6	<i>Svízelné postavení pražských Židů</i>	305
II/7	<i>Němci, Vlaši, Španělé a ostatní cizinci</i>	307
III.	ŘEMESLNÍCI A OBCHODNÍCI	309
III/1	<i>Cechovní organizace</i>	309
III/2	<i>Vznik nových řemesel</i>	310
III/3	<i>1547 – zhroucení cechovní politiky</i>	312
III/4	<i>Řemeslníci versus obchodníci</i>	313
III/5	<i>Rozvoj pražského peněžnictví</i>	315
III/6	<i>Obchod s luxusním zbožím</i>	316
IV.	ŠKOLSTVÍ A VZDĚLANOST	318
IV/1	<i>Vyústění humanismu doby poděbradské</i>	318
IV/2	<i>Pražské partikulární školy</i>	318
IV/3	<i>Školství a konfese</i>	319
IV/4	<i>Hudební život renesanční Prahy</i>	322
IV/5	<i>Počátky pražských novin a cenzury</i>	323
V.	MĚSTO SE BAVÍ	326
V/1	<i>Pruderie husitských potomků</i>	326
V/2	<i>Rytířská klání</i>	328
V/3	<i>Povyražení střelecká a šermířská</i>	330
V/4	<i>Divadlo, karnevaly, obžerství</i>	333
VI.	HUMANISTÉ A VĚDCI, MÁGOVÉ A UMĚLCI	334
VI/1	<i>Předbělohorskí humanisté</i>	334
VI/2	<i>Mecenát císaře Rudolfa</i>	337
VI/3	<i>Alchymisté</i>	337
VI/4	<i>Císařovi umělci</i>	340
VI/5	<i>Správce císařských sbírek</i>	341
VI/6	<i>Manýrismus Rudolfova dvora</i>	342
VI/7	<i>Praha magická</i>	343
VII.	VE VÍRU KONFESIJNÍCH A POLITICKÝCH SVÁRŮ	344
VII/1	<i>Kutnohorské snešení zemské</i>	344
VII/2	<i>Politický význam Prahy</i>	345
VII/3	<i>Jiřík Kopidlanský – škůdce zemský</i>	346

VII/4	<i>Kališnické schisma</i>	347
VII/5	<i>Samovláda Jana Paška z Vratu</i>	348
VII/6	<i>První důsledky zvolení Ferdinanda Habsburského</i>	348
VII/7	<i>Neblahý rok 1547</i>	349
VII/8	<i>Královo vítězství</i>	350
VIII.	CESTOU K VÁLCE	351
VIII/1	<i>Česká konfese</i>	351
VIII/2	<i>Ofenzíva katolíků</i>	351
VIII/3	<i>„Majestát na svobodu náboženskou“</i>	352
VIII/4	<i>Nedůslednost opozice a sněm roku 1617</i>	355
VIII/5	<i>Sjezd protestantských stavů v Karolinu</i>	356
VIII/6	<i>Třetí pražská defenestrace</i>	357
VIII/7	<i>Žaloba na krále</i>	359
VIII/8	<i>Požadavky Pražanů</i>	359
VIII/9	<i>Vzájemná nevraživost opozičních stavů</i>	360
VIII/10	<i>Volba Friedricha Falckého</i>	361
VIII/11	<i>Ohavné vyčištění kostela hradu pražského</i>	361
VIII/12	<i>Revoluční nadšení opadá</i>	362
VIII/13	<i>Bělohorské „dveře všech béd“</i>	363
VIII/14	<i>Bitva na Bílé hoře u Prahy</i>	364

hlava osmá

PRAHA ZA TŘICETILETÉ VÁLKY 1620 AŽ 1648

I.	PRVNÍ DNY PO BĚLOHORSKÉ BITVĚ	367
I/1	<i>Útěk Zimního krále</i>	367
I/2	<i>Rabování v pražských městech</i>	368
II.	TRESTY	369
II/1	<i>Atmosféra strachu</i>	369
II/2	<i>Zatýkání, proces, exekuce</i>	370
II/3	<i>Konfiskace</i>	372
III.	POČÁTKY REKATOLIZACE	373
III/1	<i>Předpoklady rekatolizace</i>	373
III/2	<i>Majetek katolické církve</i>	374
III/3	<i>Rekatolizační metody</i>	375
III/4	<i>Zesílení náboženského tlaku na konci 20. let a emigrace</i>	377
IV.	SASKÁ OKUPACE PRAHY	379
IV/1	<i>Obsazení Prahy saským vojskem</i>	379
IV/2	<i>Loajalita radnic</i>	380
IV/3	<i>Poměry v době okupace</i>	381
IV/4	<i>Důsledky saského vpádu</i>	382

V.	ŠVÉDSKÉ VPÁDY	383
V/1	<i>Organizace obrany po roce 1631</i>	383
V/2	<i>Pražské hradby</i>	383
V/3	<i>Švédský útok 1639</i>	384
V/4	<i>Švédové v roce 1648</i>	385
V/5	<i>Odhodlanost pražských měšťanů v boji proti Švédům</i>	386
VI.	PROMĚNY PRAŽSKÝCH MĚST ZA TRICETILETÉ VÁLKY	388
VI/1	<i>Počátky barokní výstavby</i>	388
VI/2	<i>Proměny obyvatelstva</i>	391
VI/3	<i>Život v Praze za třicetileté války</i>	392

hlava devátá

HLAVA KRÁLOVSTVÍ A PROVINČNÍ MĚSTO MONARCHIE 1648 AŽ 1740

I.	NOVÉ OPEVNĚNÍ A ÚZEMÍ ZA HRADBAMI	395
I/1	<i>Období mírové rekonstrukce země</i>	395
I/2	<i>Výstavba nových fortifikací</i>	395
I/3	<i>Okolí pražských měst</i>	401
II.	MĚSTO PANOVNÍKA, ŠLECHTY A CÍRKVE	403
II/1	<i>Panovník a státní úřady</i>	403
II/2	<i>Šlechtická sídla</i>	405
II/3	<i>Církev</i>	407
III.	PRAHA MĚŠŤANŮ	409
III/1	<i>Pražské čtyřměstí</i>	409
III/2	<i>Městská samospráva v pobělohorské době</i>	410
III/3	<i>Obyvatelstvo</i>	411
III/4	<i>Ekonomika</i>	413
III/5	<i>Židé</i>	416
III/6	<i>Mnohonárodní charakter pražských měst</i>	419
IV.	TVÁŘ BAROKNÍ PRAHY	420
IV/1	<i>Vzhled pražských měst</i>	420
IV/2	<i>Barokní výzdoba Prahy</i>	421
IV/3	<i>Čistota a osvětlení veřejných prostranství</i>	425
IV/4	<i>Návštěvníci z ciziny a jejich pohledy na Prahu</i>	426
V.	NÁBOŽENSKÝ A KULTURNÍ ŽIVOT	428
V/1	<i>Náboženský život</i>	428
V/2	<i>Církevní a světské slavnosti</i>	429
V/3	<i>Náboženská bratrstva</i>	430
V/4	<i>Kulturní úroveň domácností</i>	432
V/5	<i>Hudba</i>	432
V/6	<i>Divadlo</i>	434

Y	383
po roce 1631	383
.....	383
.....	384
8.....	385
kých měšťanů v boji proti Švédům	386
SKÝCH MĚST	
VÁLKY	388
stavby	388
tva	391
etileté války	392
OVINČNÍ MĚSTO MONARCHIE 1648 AŽ 1740	
IA ÚZEMÍ ZA HRADBAMI	395
mstrukce země	395
rtifikací	395
st	401
KA, ŠLECHTY A CÍRKVE	403
řady	403
.....	405
.....	407
.....	409
.....	409
a v pobělohorské době	410
.....	411
.....	413
.....	416
akter pražských měst	419
RAHY	420
žst	420
ahy	421
řejných prostranství	425
a jejich pohledy na Prahu	426
KULTURNÍ ŽIVOT	428
.....	428
lavnosti	429
.....	430
ácností	432
.....	432
.....	434

V/7	Karlo-Ferdinandova universita a školství	435
V/8	Vědecký život	437
V/9	Knihtisk a noviny	437

hlava desátá

VE VÍRU DYNASTICKÝCH VÁLEK A OSVÍCENSKÝCH REFORM

I.	OBJEKT VYSOKÉ POLITIKY	439
I/1	Francouzsko-bavorsko-saská okupace (1741–1742)	439
I/2	Pruská okupace roku 1744	444
I/3	Pruské obléhání roku 1757	447
II.	REMINISCENCE KRÁLOVSKÉHO HLAVNÍHO A REZIDENČNÍHO MĚSTA	451
II/1	Česká metropole a vídeňský dvůr za vlády Marie Terezie	451
II/2	Administrativní vývoj	455
II/3	Nástup josefinismu	456
II/4	Osudy pražského ghetta	460
III.	MÍSTO KAŽDODENNÍHO ŽIVOTA	462
III/1	Demografické a sociální poměry	462
III/2	Počátky industrializace	468
III/3	Pražské kratochvíle a slavnosti	471
IV.	KULTURNÍ METROPOLE ČECH	476
IV/1	Modernizace vzdělávacího systému	476
IV/2	Počátky organizovaného vědeckého života	479
IV/3	Počátky kvantitativního růstu čtenářské obce	481
IV/4	Divadlo, hudba a hudební drama	484
IV/5	Výtvarné umění	487

V/7	<i>Karlo-Ferdinandova universita a školství</i>	435
V/8	<i>Vědecký život</i>	437
V/9	<i>Knihy a noviny</i>	437

hlava desátá

VE VÍRU DYNASTICKÝCH VÁLEK A OSVÍCENSKÝCH REFORM

I.	OBJEKT VYSOKÉ POLITIKY	439
I/1	<i>Francouzsko-bavorsko-saská okupace (1741–1742).....</i>	439
I/2	<i>Pruská okupace roku 1744</i>	444
I/3	<i>Pruské obléhání roku 1757.....</i>	447
II.	REMINISCENCE KRÁLOVSKÉHO HLAVNÍHO A REZIDENČNÍHO MĚSTA	451
II/1	<i>Česká metropole a vídeňský dvůr za vlády Marie Terezie</i>	451
II/2	<i>Administrativní vývoj.....</i>	455
II/3	<i>Nástup josefinismu</i>	456
II/4	<i>Osudy pražského ghetta</i>	460
III.	MÍSTO KAŽDODENNÍHO ŽIVOTA.....	462
III/1	<i>Demografické a sociální poměry</i>	462
III/2	<i>Počátky industrializace.....</i>	468
III/3	<i>Pražské kratochvíle a slavnosti.....</i>	471
IV.	KULTURNÍ METROPOLE ČECH.....	476
IV/1	<i>Modernizace vzdělávacího systému.....</i>	476
IV/2	<i>Počátky organizovaného vědeckého života</i>	479
IV/3	<i>Počátky kvantitativního růstu čtenářské obce.....</i>	481
IV/4	<i>Divadlo, hudba a hudební drama.....</i>	484
IV/5	<i>Výtvarné umění.....</i>	487